

Jaunu uzņēmumu ātras reģistrācijas ēras beigas jeb vēl viens kļedzoši nekvalitatīva likumdošanas procesa paraugs

<http://www.db.lv/viedokli/jaunu-uznemumu-atras-registracijas-eras-beigas-jeb-vel-viens-kliedzosi-nekvalitativa-likumdosanas-pr-458038>

Sorainen Latvijas biroja vadošā partnere, zvērināta advokāte Eva Berlaus, 2016. gada 22. decembris 15:20

Valsts 2017.gada budžeta pieņemšanas trakuma aizsegā Saeima ir pieņēmusi, un jau 2017.gada 1.janvārī stāsies spēkā kardināli grozījumi likumā Par Latvijas Republikas Uzņēmumu reģistru un likumā Par nodokļiem un nodevām, par kuriem diemžēl atbildīgajām institūcijām, kā izskatās, ir piemirsies iepriekš veikt jebkādas publiskas diskusijas un sabiedrības informēšanu.

Tāpat, diemžēl, grozījumu kvalitāte ir vairāk kā apšaubāma, nemaz nerunājot par to, ka tā arī nav saprotama to nepieciešamība.

Riska pieteikumus par jaunu komersantu reģistrāciju sūtīs pirmsreģistrācijas pārbaudei uz VID

Grozījumi nosaka pienākumu UR konstatējot atbilstību noteiktiem kritērijiem nodot VID atzinuma sniegšanai informāciju par UR saņemto pieteikumu jauna komersanta reģistrācijai vienlaicīgi pagarinot pieteikuma izskatīšanas termiņu līdz 10 darba dienām. Kā skaidro anotācija, grozījumu mērķis ir novērst tādu komersantu dibināšanu, kuri netiek reģistrēti ar mērķi veikt komercdarbību, bet gan ar mērķi veikt darbības, kas saistītas ar izvairīšanos no nodokļiem. Šie kritēriji ir sekojoši:

- (1) pieteikumā norādītajā ierakstīšanai pieteiktajā juridiskajā adresē jau ir reģistrēti vairāk nekā 10 komersanti;
- (2) pieteikumā norādītais vienīgais valdes loceklis ir vienīgais valdes loceklis vairāk nekā piecās kapitālsabiedrībās;
- (3) pieteikumā norādītais viens no valdes locekļiem ir viens no valdes locekļiem vai vienīgais valdes loceklis vairāk nekā 10 kapitālsabiedrībās;
- (4) sabiedrības ar ierobežotu atbildību vienīgais dibinātājs jau ir vienīgais dalībnieks vairāk nekā piecās sabiedrībās ar ierobežotu atbildību, izņemot gadījumu, kad vienīgais sabiedrības ar ierobežotu atbildību dibinātājs ir publiska persona Valsts pārvaldes iekārtas likuma izpratnē;
- (5) sabiedrības ar ierobežotu atbildību viens no dibinātājiem jau ir viens no dalībniekiem vairāk nekā 10 sabiedrībās ar ierobežotu atbildību, izņemot gadījumu, kad viens no sabiedrības ar ierobežotu atbildību dibinātājiem ir publiska persona Valsts pārvaldes iekārtas likuma izpratnē.

Vai tiešām tikai man šķiet, ka, piemēram, pirmajam kritērijam par juridisko adresi atbilst jebkurš Rīgas biroju centrs un vairums ēku, kurām ir vairāk par 2 stāviem? Un kritēriji par amatiem valdēs 5 vai 10 kapitālsabiedrībās? Man laikam būs grūti atrast kādu no saviem klientiem, vidējām un lielām uzņēmumu grupām, kur valdēs nebūtu personu, kuras atbilst šiem kritērijiem. Un ko darīt, piemēram, riska kapitāla fondiem/investoriem, kuru darba normāla sastāvdaļa ir būt to uzņēmumu valdēs, kuros ir izdarītas investīcijas? Diez kādi pētījumi ir par pamatu šo kritēriju noteikšanai? To diemžēl anotācija nekādā veidā neizskaidro.

Ko ar to darīs VID?

Un, diemžēl, pats skumjākais šajā stāstā ir, ka ne viena, ne otra minētā likuma grozījumos nav skaidri definēts, kādi riski VID ir jākonstatē, lai pirmsreģistrācijas pārbaudei būtu negatīvas sekas, proti, atteikums komersanta reģistrācijai. Grozījumi likumā "Par nodokļiem un nodevām" nosaka tikai to, ka iepriekš minētajā 10 darba dienu termiņā VID sniedz atzinumu, norādot VID "rīcībā esošo informāciju, kas liecina par tiesību subjekta nodokļu riskiem". Savukārt tālāk grozījumi likumā "Par LR Uzņēmumu reģistru" nosaka, ka, ja saņemts VID attiecīgs atzinums "...par tiesību subjekta nodokļu riskiem, Uzņēmumu reģistra valsts notārs pieņem lēmumu par atteikumu reģistrēt (pievienot lietai) dokumentus vai izdarīt ierakstu komercreģistrā. Valsts nodevu šādos gadījumos neatmaksā."

Tātad VID turpmāk vienpersoniski, nepastāvot nekādiem saistošiem noteikumiem, kas ir zināmi gan VID, gan jebkurai uzņēmējai, kurš gatavojas reģistrēt jaunu komersantu, izlems kuru nodokļu risku dēļ aizliegt reģistrāciju? Vai šis būtu uzskatāms par mēģinājumu bez administratīvā pārkāpuma vai kriminālprocesa noteikt personām faktiskus ierobežojumus komercdarbības veikšanai? Un tā tiek veicināta komercdarbība Latvijā? Un kur tad paliek visu ekspertu viedokļi par to, ka VID tomēr vajadzētu no represīvas iestādes kļūt par iestādi, kas konsultē un sadarbojas ar uzņēmējiem un tādējādi veicina gan drošu komercdarbību, gan nodokļu iekasēšanu?

Nekādi nespēju atrast pamatojumu šādu grozījumu nepieciešamībai, ja īpaši runājam par tiesiskumu, samērīgumu un uzņēmējdarbības brīvību nepamatotas ierobežošanas nodrošināšanu. Tāpēc ļoti ceru, ka atbildīgās iestādes tomēr jau drīzumā atjēgsies un šos grozījumus atceļ. Jā, tieši atceļ, nevis grozīs, jo VID ir visas iespējas administratīvā procesa vai kriminālprocesa ceļā noteikt konkrētām personām un par konkrētiem pārkāpumiem vai nodarījumiem ierobežojumus

komercdarbības veikšanai un amatu ieņemšanai valdēs. Tur katrai personai attiecīgā procesa laikā ir tiesības uz pienācīgu aizstāvību, savukārt VID vai kriminālprocesa gadījumā prokuratūrai ir pienākums tiesā pierādīt savus apgalvojumus. Ja kādu iemeslu dēļ šie procesi nav efektīvi, ir jādomā kā tos uzlabot nevis jāmeģina tie apiet ar tik apšaubāmām metodēm.